

Dr. Mosonyi Emil professzor emléksobája

Készült a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet, - a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról - alapján

1. A nemzeti érték: Dr. Mosonyi Emil professzor emléksobája

Gyula, Városház utca 25. szám alatti KÖVÍZIG TájVízHázban.

2. nemzeti érték szakterületenkénti kategóriája

d) ipari és műszaki megoldások: az ipari termelés - beleértve a kézműipart, kézművességet is - szellemi termékei és tárgyi javai, különösen az egyes technológiák, technikák, berendezés-, gép- és műszergyártás, műszaki eszközökkel végzett személy- és áruszállítás;

3. Javaslat települési értéktárba való felvételre.

a) a javaslattevő adatai

Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság Gyula, Városház u. 26.

b) az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték adatai

(Emléksoba: (ált) híres ember emlékére (személyes tárgyaival) berendezett szoba (10). Értelmező szótár és kislexikon. Összeállította: dr. Jenkei László)

Javasolt érték:

Dr. Mosonyi Emil (Budapest, 1910. november 10. - Karlsruhe, Németország, 2009. április 24.) Kossuth- és Széchenyi-díjas világhírű magyar vízépítő mérnök, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja emléksobája a KÖVÍZIG TájVízHáz épületében.

Dr. Mosonyi Emil a nemzetközi és hazai vízépítő társadalom és tudományos élet világhírű alkotója, kutatója, számos mérnökgeneráció mértékadó oktatója.

A dolgozószobája berendezését ajándékozta az emléksoba létesítéséhez, berendezéséhez, számos tárgyi és írásos, képi dokumentációs emlékekkel együtt, melyek megismertetik életútjával, munkásságával, személyiségével a látogatókat. Számos szakmai és baráti szál fűzte a Körös-vidékhez, ahol pályája

elindult, s a KÖVÍZIG-hez, Gyulához, ahová élete utolsó évtizedében többször ellátogatott feleségével.

Dr. Mosonyi Emil életútja és munkássága: Mosonyi Emil professzor 1910. november 10-én született Budapesten. Eredeti családneve Mahler volt, amit az 1930-as évek közepén - mint annyi más hasonlóan németes nevű mérnök társa, éppen a hitleri nagynémet birodalom szellemének hazai terjedése idején - családjával együtt magyarosított.

Mérnöki oklevelét a budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szerezte 1934-ben. Ezt követően a vízepítéstani tanszéken tanársegédként dolgozott, majd 1936-tól az Országos Öntözésügyi Hivatal mérnöke lett, e minőségében részt vett a békésszentandrás vízlépcső, valamint a tiszalöki duzzasztó előzetes tervezési munkáiban. 1942-ben kinevezték az Országos Vízierőügyi Hivatal (1947-től Országos Vízerőügyi és Folyócsatornázási Hivatal) vezetőjének, ahol irányításával a Kárpátalja vízerőkészletének felmérése, és a tározási lehetőségek vizsgálata zajlott. A Hivatal 1948-ban történt megszüntetése után az Országos Vízgazdálkodási Hivatal tervezési és építési főosztályának vezetője, 1947-ben megszerzett egyetemi doktori fokozatával előadó tanár, majd 1953-57 között egyetemi tanár a Budapesti Műszaki Egyetem (ÉKME) vízepítési tanszékén.

Az 1950-ben megalakított Vízerőmű Tervező Iroda (a későbbi VIZITERV) igazgatójaként fő feladata a tiszalöki vízlépcső tervezési és kivitelezési munkáinak irányítása, valamint a dunai vízlépcsőrendszer koncepciójának kidolgozása és ezzel összefüggésben a magyar-csehszlovák műszaki tárgyalások vezetése volt. Kezdeményezésére és irányításával dolgozták ki az ország első Vízgazdálkodási Kerettervét, amely nemzetközi tekintetben is úttörő munkának számított. Tudományos tevékenységének elismerésképpen 1952-ben Kossuth-díjat kapott, 1954-ben pedig a MTA levelező tagjává választották.

A műegyetemi forradalmi bizottság tagjaként 1956-ban végzett tevékenysége miatt 1957-ben professzori állásából felmentették, VIZITERV igazgatói tisztségéből pedig eltávolították, s az Országos Vízügyi Főigazgatóság szakmai tanácsadója és a VITUKI (Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet) igazgatóhelyettese lett. 1964-ben az ENSZ élelmezésügyi szervezete, a FAO (Food and Agricultural Organisation) kérte fel afrikai szakértői munkára, s még ugyanezen esztendőben szakértőnek a Baden-Württemberg-i kultuszminiszter hívta meg a karlsruhei műszaki egyetemre, ahol az egyetem vízépítési és kultúrmérnöki tanszékének vezetője lett, valamint a Theodor Rehbock Laboratórium igazgatójaként tevékenykedett. 1984-től az egyetem professzor emeritusa volt. Magyarországról való engedély nélküli távozásáért 1965-ben távollétében elítélték, és csak 1987-ben térhetett haza először.

A világ minden részében végzett szakértői munkát, elsősorban a vízerőhasznosítás területén, és a világ 52 városában tartott előadásokat, főként a vízi létesítmények tervezése és építése, illetve üzeme tárgykörében. Kutatásai tették lehetővé a 20. század egyik legnagyobb vízügyi alkotásának, a Duna-Rajna-Majna csatorna különleges hajózsilipjeinek korszerű és gazdaságos kialakítását.

Számos egyetemen, tanfolyamon tartott előadásokat, négy külföldi egyetem és a BME tiszteletbeli, illetve díszdoktorává fogadták. Az Argentín Tudományos Társaság 1963-ban, a Toulouse-i Tudományos és Szépirodalmi Akadémia 1969-ben levelező tagjává választotta. Az új-zélandi Aucklandi Egyetem 1993-ban Mosonyi-díjat alapított a „fenntartható vízerő” témában.

Életének fő műve a háromkötetes vízerő-hasznosítási szakkönyve, a Water Power Development, amely az angol mellett magyar, német és utóbb (2003-ban) kínai nyelven is megjelent. Kiemelkedő a mintegy 200 műből álló szakirodalmi tevékenysége. A Vízügyi Közleményekben 21 publikációja jelent meg.

A Magyar Hidrológiai Társaságnak 1950-1954 között volt elnöke. A MHT 1990-től tiszteleti tagjává, a MTA 1991-ben rendes tagjává választotta. Alapító

elnöke volt a Nemzetközi Öntözési és Vízrendezési Szövetség (ICID) Magyar Nemzeti Bizottságának. 1995-ben alapítója és első elnöke volt a Nemzetközi Vízenergiahasznosítási Szövetségnek (International Hydropower Association).

Pályája során sok kitüntetést és szakmai díjat kapott idehaza és külföldön egyaránt. 2002-ben életművéért a franciaországi Cannes-ban a vízmérnöki szakma „Oscar-díját”, a Nemzetközi Vízügyi Nagydíjat vehette át Perez de Cuellar volt ENSZ főtitkártól. Magyarországon az utóbbi évtizedekben kifejtett tudományos munkásságát 2006-ban Széchenyi-díjjal ismerték el.

Feltehető a kérdés, mi lehetett Mosonyi professzor nagyívű pályájának titka, milyen körülmények járultak hozzá ahhoz, hogy ilyen nagy hatást tudott gyakorolni a vízépítési szakma fejlődésére, ami révén a XX. századi magyar és nemzetközi vízgazdálkodás nagyjai közé emelkedett?

Valószínű, hogy a rendkívüli tehetség mellett nem egy, hanem sok kis titok van. Az első, az a harmónia. Harmóniában élt, és harmóniát sugárzott. Harmóniában élt a környezetével, a világgal. A szakmai munkájában is harmóniára törekedett, azt tartotta kívánatosnak, hogy a természettel való kapcsolatunk egyszerre legyen racionális és harmónikus. Kiegyensúlyozott ember volt, aki békében élt a világgal és önmagával is. Ez sok nehézségen átsegítette. Akkor is fogódzó volt számára, amikor a világ nem volt békés vele szemben. Hihetetlen eleganciával, bölcsességgel tudott felülemelkedni az igazságtalan bántásokon, támadásokon is. Emberi tulajdonságai, erkölcsi tartása - a szakmai nagyságától függetlenül is - példaként szolgálhatnak a mai generációk számára.

A másik fontos elem a család. Okos, bölcs, becsületes szüleinek nagyon sokat köszönhetett. Biztos háttérrel, szilárd keresztény hitet, pozitív értékrendet kapott tőlük, de egyben megfelelő szabadságot is a szárnypróbálgatásokhoz. Így például tízéves korában egy évre egyedül utazhatott Angliába. Hamar kinyílt tehát előtte a világ, ekkor keltődött fel benne az igény az utazás, a világlátás

íránt, s önbizalma is lett mindehhez. Később aztán elismert tudósként, keresett nemzetközi szakértőként beutazta a világot. A mérnöki pálya felé is édesapja terelgette az egyébként fizikusi álmokat dédelgető ifjú Mosonyi Emilt. Mindig nagy szeretettel beszélt a szüleiről, gazdag útravalót kapott tőlük. A család a későbbi életében is meghatározó volt. Feleségeiben nagyszerű társakra lelt, Első felesége, Kardos Magdolna 25 évi házasság után hunyt el. Két gyermekük született, Magdolna vegyészmérnök, Emil üzleti tanácsadó lett. Második felesége Fülepp Hedvig, akit 1963-ban vett feleségül. Hedvig asszony akkor is szilárd támasza volt, amikor az ország elhagyására kényszerült, s akivel 46 éven át éltek boldog házasságban., a professzor úr haláláig. Talán az is része a titoknak, hogy nagyon szilárd erkölcsi normákkal rendelkezett, kialakult véleménye volt a világról, értékrendjéhez a nehéz helyzetekben is ragaszkodott, mindig emberséges volt.

Szerette az embereket, szívesen osztotta meg a tudását másokkal. Ő maga is azokra a tanáira emlékezett nagy szeretettel, akik nem csak oktattak, neveltek is. Később, egyetemi oktatóként ő is erre törekedett, és a hallgatók nagyon szerették az előadásait. A Karlsruhe-i Egyetem diákjai egy titkos szavazáson a tanári kar legjobbjának választották.

Nagyon sokoldalú, széles érdeklődésű ember volt. Szeretett olvasni, Jókai, Mikszáth és Márai Sándor voltak a kedvencei. Az építőművészet és a képzőművészet egyaránt közel állt hozzá, a reneszánsz építészetében és festészetében lelte leginkább örömét, de nagy csodálója volt az impresszionistáknak is. A zenében elsősorban a komolyzenét, az operákat kedvelte, de szívesen hallgatott dallamos könnyűzenét és dzsesszt is. Maga is zenélt, zongorázott baráti társaságban.

Dr. Mosonyi Emil kapcsolata a Körös-vidékkel és Gyula városával:

Mi, Békés megyeiek, nagyon büszkék vagyunk a megye híres szülötteire, akik innen, a Körös-vidékről indulva jutottak el az országos, vagy világhírnévig.

Erkel Ferenctől Bay Zoltánig, Rózsahegyi Kálmántól Kállai Ferencig, a nemzet színészéig gazdag a névsor, de említeni kell Melis Györgyöt, Szokolay Sándort vagy az öttusa fenomen Balczó Andrást is, és még folytathatnánk a sort. Ugyanilyen büszkék vagyunk azokra is, akik nem a térség szülöttei, de nagyívű pályájuk kötődik a megyéhez, a Körös-vidékhez. Így van ez Dr. Mosonyi Emil esetében is, akinek pályakezdése erőteljesen kötődött Békés megyéhez, s akinek az itteni tevékenysége a térség műszaki kultúrájának fontos részévé vált. Fiatal mérnökként az első jelentős munkái a Békésszentandrás duzzasztómű statikai tervezése és a mezőtúri Árvízkapu tervezése voltak. Ezek a munkák akkor Békés megye szempontjából a túlélés esélyét jelentették. Trianon után a térség gazdasági szempontból felértékelődött, a korábbinál nagyobb figyelem fordult a bázis felé. A 30-as évek alföldi aszályai tovább növelték a társadalmi nyomást. Féja Géza 1937-ben azt írta: „A határszéli magyarság kellő gazdaságpolitika nélkül teljesen elsorvad. Békést csak a Körös mentheti meg: nagyszabású öntözés, a hajózhatóvá teendő Körös olcsó vízi útja.” Az 1937-es ún. öntözési törvény elindította a Tiszántúl öntözésfejlesztését, aminek keretében a Békésszentandrás duzzasztó is megépült, s amelyet a kisparaszti birtokok elszegényedésének a megállítása, szociális és foglalkoztatási szempontok is motiváltak. Az ugyancsak 1937-ben megalakult Magyar Királyi Országos Öntözésügyi Hivatal vezetője a későbbi miniszterelnök, Kállay Miklós volt, helyettese, a hivatal műszaki irányítója pedig Lampl Hugó, aki felismerte a fiatal mérnök Mosonyi Emil tehetségét, és támogatta, segítette a munkáját. Mosonyi Emil később is atyai jóbarátként emlékezett Lampl Hugóra. A Lampl Hugó munkásságának emléket állító táblát a Békésszentandrás duzzasztó 50 éves évfordulója alkalmából, 1992-ben dr. Mosonyi Emil avatta fel. Lampl Hugó sietett a segítségére akkor is, amikor a szakmában még újoncnak számító Mosonyi Emil - szakítva a szakma által akkoriban általánosan alkalmazott megoldással - arra tett javaslatot, hogy az alaplemez és a pillérek külön megépítése helyett, az egész egy rugalmas szerkezetben kerüljön megépítésre.

Ezzel az újszerű és ésszerű javaslattal - a méretek csökkentési lehetősége miatt - 25-30%-os költségmegtakarítás volt elérhető. A Hortobágy-Berettyón, Mezőtúrnál épített Árvízkapu 1941-ben készült el, a Békésszentandrás duzzasztót pedig 1942. október 15-én, Horthy Miklós kormányzó jelenlétében avatták fel. Azóta közel 76 év telt el. A professzor úr által tervezett művek ma is a Körös-vidék vízgazdálkodásának alaplétesítményei, ma is kiválóan szolgálják a térség biztonságát és a vízigények kielégítését.

Maga is többször nyilatkozott a Békés megyéhez fűződő különleges viszonyáról. Egy 2005-ben fogalmazott levelében így írt erről:

„...Békés megye, a Körös- völgye Magyarországnak az a része, amelyhez különleges szakmai es emberi kötelek fűznek. Mert ezen a területen szereztem meg azt a mérnöki gyakorlati tudást, amely később - még több évtized után, Németországban és számos más országban - nagy hasznomra volt nehéz problémák megoldásához és az oktatásban. És ezen a területen szereztem, mint fiatal mérnök, jóbarátokat. Számos társulati, nálam jóval idősebb igazgatótól és főmérnöktől sokat tanultam.”

Békés megye helyzetét élete végéig figyelemmel kísérte. Ennek utolsó, szép példája és bizonyítéka a 2007 februárjában „Üzenet Békés megyének” címmel írt levél, amelyben a klímaváltozás lehetséges, Békés megyei hatásaira hívta fel a figyelmet, utalva az ezzel összefüggésben jelentkező feladatokra is.

Békés megyéhez fűződő kapcsolatainak ápolásában nagy szerepe volt dr. Goda Péter vízügyi igazgatónak, aki a professzor urat - nagy tisztelőjeként - több alkalommal hívta meg Békés megyébe, s Bak Sándor vízügyi igazgatónak aki utódként szintén jó kapcsolatot alakított ki az általa nagyra becsült professzorral és számos országos és helyi vízügyi szakember vált a professzor úr közvetlen modorának, szerénységének, nagy tudásának tisztelőjévé. Az is a kötődést erősítette, hogy a kiváló békés megyei újságíró, dr. Árpási Zoltán készítette el a professzor úr életét, munkásságát végigkísérő riportkötetet 2006-ban.

Dr. Mosonyi Emil 2005-ben tett megyei és gyulai látogatását követően jelezte - Békés megyéhez való kötődését jelzendő - szívesen bocsátaná rendelkezésre személyes tárgyainak, bútorainak egy részét, egy, a halála után kialakítandó emlékhely céljaira. Örömmel vették ezt a megtisztelő jelzést, és 2007. október 20-án elkészült egy szándéknyilatkozat a Mosonyi-emlékszoba kialakításáról. A nyilatkozatot dr. Perjési Klára polgármester, dr. Fejér László közgyűjteményi igazgató, dr. Goda Péter vállalkozási főmérnök, dr. Árpási Zoltán főszerkesztő, és Bak Sándor vízügyi igazgató írta alá.

Halála (Karlsruhe 2009. április 24.) után ez a szándék valóra vált.

2010-ben Mosonyi Emil (1910-2009), neves vízépítő mérnök születésének centenáriuma alkalmából, a Duna Múzeum és a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság emlékszobát alakított ki az épületben. Dr. Mosonyi Emil születésének 100. évfordulója alkalmából domborművet és emlékszobát avattak Gyulán, a Városház utca 25. szám alatt, a vízügyi igazgatóság székházával szemben. A megemlékezésen jelen lévő Lapis András szobrász- és éremművész által készített domborművet dr. Kling István, a Vidékfejlesztési Minisztérium vízügyért felelős helyettes államtitkára és dr. Görgényi Ernő, Gyula város polgármestere leplezte le. Ünnepi beszédet mondott Kling István, dr. Görgényi Ernő és Bak Sándor vízügyi igazgató.

Az Emlékszoba a szakma szándéka szerint az emlékezésről szól. Azt fejezi ki, hogy feladatunknak tartjuk, hogy ez az emlékszoba járuljon hozzá Mosonyi professzor emlékének megőrzéséhez azok körében, akik ismerték a munkásságát. És szolgálja ennek a hihetetlenül gazdag életpályának a megismertetését mindazokkal, akik nem, vagy nem kellően ismerik Mosonyi Emilt, a tudóst, a tanárt, a sokszínű embert, aki világszerte elismerést kiváltó munkásságával mindig az embereket, a tudományt, az oktatást szolgálta, és rengeteg elismerést szerzett önmagán kívül szeretett hazájának is, noha az 21 évre eltaszította magától. (Készült Bak Sándor KÖVÍZIG igazgató ünnepi

beszéde alapján, mely elhangzott 2010. november 24-én, a dr. Mosonyi Emil-
emlékszoba- és -dombormű-avató ünnepségen.)

Az Emlékszoba berendezése:

Az emlékszoba Mosonyi Emil hagyatékából, a németországi Singen-i
dolgozósobájával azonos módon van berendezve, néhány látogatóbarát
kiállítási elemmel van kiegészítve.

Az arcképétől és sajátkezű aláírásától jobbra a falon tablók mutatják be Mosonyi
Emilt, a mérnököt, (tudóst, kutatót, az embert) a tanárt, a kapott elismeréseket,
és a nagyvilágban betöltött szerepét.

Számos érdekes dokumentum érintő képernyőn és a lapozgatóban látható.

A középen lévő televízión egy riportfilm részlete vetíthető.

A beszélgetés során a rá jellemző és lebilincselő előadói stílusban mondja el
szakmai hitvallását duzzasztóművekről, erőművekről, a környezet védelméről.

Jellegzetesnek mondható ruhái, kedves könyvei, tárgyai is helyet kaptak itt.

A világtérkép szemlélteti azt, hogy szakmai munkáját az egész világ megismerte
és elismerte. A különböző színű lámpák felkapcsolásával megjeleníthető, hogy a
világ mely részén milyen minőségben volt jelen, hol kapott nemzetközi
elismerést, milyen tisztségei voltak nemzetközi szervezetekben, egyetemi és
mérnök továbbképző tanári szerepét, díszdoktori címei és szakértői
tevékenysége helyszíneit.

Feleségével tett számtalan utazásáról a kiállított képek tanúskodnak.

Az arcképe alatt elhelyezett tárgy egy nagyítógép.

Ez a készülék volt legfontosabb segítője a munkája során, miután időskorára a látása megromlott.

Fáradhatatlanul írt és olvasott ennek segítségével élete végéig.

A készüléken nyitva hagyott könyv, az íróasztalán elhelyezett tárgyak az utolsó napjait idézik meg.

A Mosonyi Emlékév eseményei

2010. november 10.

Mosonyi Emil síremlékének avatása, koszorúzás a Fiumei úti sírkertben.

2010. november 24.

Mosonyi emlékszoba átadása, dombormű avatása Gyulán a Körös vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság szervezésében.

2010. november 23.

Mosonyi dombormű avatása Szegeden, az Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságnál.

2010. december

Mosonyi dombormű avatása Tiszalökön, az Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság tiszalöki létesítményének tanácstermében.

Egész évben

Mosonyi emlékkiállítás bemutatása a Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságoknál, a VKKI-ban, BME-n, a bajai főiskolán, az MHT területi szervezeteinél.

A Vízügyi Közlemények Mosonyi emlékszám

A Vízügyi Közlemények szakfolyóirat emlékszámot ad közre 1000 példányban, Mosonyi Emilnek a folyóiratban publikált legjelentősebb tanulmányainak újraközlésével.

A Dr. Mosonyi Emil Emlékszoba környezete:

Tágabb környezete Gyula belvárosa, szemben vele a Városház utca 26. szám alatt a KÖVÍZIG patinás székháza, mögötte a hajdani Fehér-Körös, a mai Élővíz-csatorna folyik.

Az Emlékszobának helyet adó TájVízHáz ismertetése:

A Táj-Víz-Ház - Gyula, Városház utca 25. számú ház - önmagában is települési érték. Nem csak kora és helyi védettsége miatt, hanem mert lakóinak érdekes történetét is ismerjük dr. Vasas Ferencné és Lázár Istvánné kutatásaiból.

A ház és lakóinak története

A gyulai belváros mai szerkezete az 1801. évi nagy tűzvész után történt telekrendezések következtében alakult ki. A legrégebbi térkép, amelyen már beazonosítható a Gyula Városház utca 25. számú ház, 1806-ban készült. A Halácsy Miklós által 1859-ben készített térképen már a ház alaprajza is látható. A házat a Nagy utcához (ma Kossuth Lajos utca) tartozóan tartották nyilván, de a házak számozása a városban egységesen, a kastélytól kiindulva történt. Az 1859-ben tartott birtokösszeírás és népszámlálás adataiból tudható, hogy a ház tulajdonosa ekkor **Popp József** mézeskalácsos volt, és bérlőként a házban lakott **Karl Fischer** bécsi festő, a gyulai rajziskola tanára.

Popp József (1800-1874) korának jó módú, köztisztelőben álló polgára volt. A városban a legtöbb adót fizetők között tartották számon, ebből adódóan, az akkori szabályoknak megfelelően, választás nélkül került a városi képviselőtestületbe. Feleségével, Khrám Annával négy gyermeket (József,

Ferenc, Alajos, Róza) neveltek fel. Nagyapja, Popp István (1739-1807) volt az első mézeskalácsos Gyulán.

Karl Fischer a bécsi akadémián tanult. Elsősorban attól vált ismertté, hogy tölte az első rajzleckéket az akkor Gyulán, nagybátyjánál élő ifjú Munkácsy Mihály, és az ő műtermében találkozott Szamosy Elekkel, aki pártfogásába vette és a művészi pályáján elindította. Fischer műtermében tanult rajzot Gyulai László gyulai festő is. Karl Fischer festette az újkígyósi katolikus templom Mária főoltárképét és a Szent Imre tiszteletére emelt gyomaendrődi (endrődi) katolikus templom főoltárképét.

Popp-féle fürdő (1887-1901)

Popp Alajos (1840-1902)

Popp József halála után fia, Popp Alajos folytatta tovább a mézeskalácsos mesterséget, aki viaszgyertyaöntő iparengedéllyel is rendelkezett.

Popp Alajos 1887-ben, 47 éves korában bezárta mézesbábos üzletét, felhagyott családja ősi mesterségével, házát átalakítva abban gőz- és kádfürdőt nyitott.

Popp Alajos 1901-ben betegsége miatt a fürdőt eladni kényszerült, feleségével Nagyváradra költöztek, 1902-ben a várad-olaszi sírkertben helyezték örök nyugalomba.

Mandorf-féle fürdő (1901- 1925)

Mandorf Gyula (1863-1922) - az ifjabb éveiben kocsigyártó iparos - 1901-ben vásárolta meg a fürdőt.

Mandorf Gyula a fürdő fejlesztése érdekében egy 430 méteres kutat fúratott, melyre 1903-ban kapott engedélyt. A kút közkifolyója még az 1970-es években is üzemelt.

Mandorf Gyula 1922-ben halt meg, Gyulán, a Szent József temetőben nyugszik.

Lampel-féle fürdő (1925-1944)

Lampel Dezső (1880-1944)

Lampel Dezső vendéglős, 1923-ban, mint bérlő kezdte üzemeltetni a korábban évekig nem működő fürdőt, majd 1925-ben a lakórésszel együtt megvásárolta.

A fürdőben elsőrendű női és férfi masször, kitűnő tyúkszemvágó, úri borbély és fodrász állt a vendégek rendelkezésére.

A harmincas évek nehéz gazdasági körülményei közepette a tulajdonos a fürdő üzemeltetéséhez a város segítségét kérte.

A város közel 10 éven keresztül támogatta tűzifával a fürdőt, a tulajdonos cserében évente 500 db. ingyen fürdőjegyet biztosított az iskolás gyerekek számára. 1941-ben a tulajdonos a felmerülő igényeknek megfelelően a fürdőt az udvar irányában további fürdőkabinokkal bővítette. Lampel Dezső a fürdőt 1944-ig üzemeltethette, nevét és emlékét a holokauszt áldozatainak névsora őrzi a gyulai zsidó temetőben.

A fürdőt 1952-ben államosították, és ezt követően a város üzemeltette. A Várfürdő fedett részlegének 1965. március 20.-i átadásával egyidejűleg a gőz és kádfürdő, mely 78 éven keresztül szolgálta Gyula város lakóit, végleg bezárt. Ezt követően az épületet a legkülönbözőbb célra hasznosították. Üzemelt itt szikvízüzem, mosoda, működött festőüzem, hasznosították lakás céljára, volt itt butik, raktár és garázs.

Az ingatlan 1986-ban került a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság kezelésébe, azzal a céllal, hogy abban vízügyi múzeum létesüljön.

A ház rekonstrukciója az anyagi lehetőségek függvényében haladt. 1993-ban a Pálffy utcai szárnyban, ahol egykoron a fürdőkabinok voltak, egy 5 fős vendégházi apartman és egy tárgyaló került kialakításra. A felújítás 2000-ben folytatódott és a teljes rekonstrukció 2003-ban fejeződött be. Az épület újra eredeti díszében tündökölt, de egyelőre múzeumi berendezés nélkül, csupán néhány időszak kiállításnak tudott otthont adni.

Táj-, víz- és fürdőtörténeti kiállítás

A Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program (2007-2013), a „Táj- és víztörténetet bemutató, oktató és információs házak a Körös-, Berettyó- és Ér-völgyében TájVízHáz” projekt keretében a bemutatóházban táj-, víz- és fürdőtörténeti kiállítás létesült 2012-ben.

Az ember és víz kapcsolata, fejlődésének története, minden nemzet kultúrájának része, melynek bemutatása a társadalom számára fontos feladat. Ez a gondolat vezette a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóságot is, amikor a Gyula, Városház u. 25. sz. alatti műemlék jellegű, egykori gőz- és kádfürdő épületét felújította, és kiállítást létesített benne.

A többször átalakított, feltehetően 18. századi építésű házban az 1887-ben nyitott fürdő 1965-ig üzemelt, belső medenceterei épen megmaradtak, és méltó helyszínt adtak egy táj- víz- és fürdőtörténeti kiállításnak.

A Körösök, a Berettyó és az Ér vidékén a vizek pusztítása elleni, biztonságos emberi élet feltételei a 19. század második felében megkezdődött, tervszerű folyószabályozási munkák által alakultak ki.

A magyarországi vízszabályozások során sehol sem épült annyi új folyómeder, mint a Körösök és a Berettyó völgyében. A mocsárvilágból hosszú és küzdelmes út vezetett addig, amíg az itt élő lakosság megszabadult a rendszeresen pusztító árvizektől és lehetővé váltak a gazdaság, a közlekedés fejlődésének feltételei.

Az intenzív tájhasználat során átalakult a Körös-vidék természeti képe, és létrejöttek a mai környezetünk kiemelten különleges értékei, a holtágak.

A táj átalakítása során a természetes élőhelyek egy része eltűnt, vagy módosult, mindezek ellenére a megváltozott táj és annak élővilága európai szempontból is kiemelt értékeket őriz. A víz áldásos, frissítő és gyógyító ereje már évezredek óta ismert, a hagyományos népi orvoslás igen fontos gyógyító szerként tartja számon.

A 18. század második felében nevezetes és népszerű fürdőhelyek épültek Európa-szerte, melyek a gyógyítás mellett a társadalmi érintkezés színterei is voltak, látogatásukra a mai értelemben vett idegenforgalom indult meg. A 19. század második fele a fürdőélet aranykora volt Karlsbadtól Herkulesfürdőig. A polgárosultabb igényekre figyelemmel - döntően tisztálkodási céllal, - télen is működő gőz és kádfürdők épültek a kisebb településeken is.

Magyarország kiemelkedő mennyiségű és minőségű ásványvizekkel rendelkezik, a dél-alföldi terület különösen gazdag termálfürdőkben. A természeti környezetünkben egyes növény fajok is gyógyító erővel hatnak. A gyógynövények használatát a görög, római kortól nyomon lehet követni. A középkorban gyakran boszorkánysággal vádolták a gyógynövényeket használó füves- és javasasszonyokat.

Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság által létrehozott TÁJVÍZHÁZ kiállítás a Körös-vidéki tájról, vizeiről, természeti értékeiről, valamint a gyógyfürdőzésről és a népi gyógyászatról mutat be hasznos ismereteket a nagyközönség számára, szórakoztató, élményt adó módon. A bemutatóházban kisebb konferenciák és időszakos kiállítások megtartására is lehetőség van. A látogatók hagyományos és korszerű kiállítási elemek, multimédiás eszközök segítségével léghajós utazást tehetnek a Körösök vidékén, résztvevői lehetnek egy javasasszony perének, bepillantást nyerhetnek a régi idők közfürdőinek hangulatába, megismerhetik a török-fürdők világát. Iskoláknak – előzetes bejelentkezés után – lehetőséget biztosítunk kihelyezett tanórák megtartására. A bemutatóházban külön vetítőterem üzemel, melyben a Körös-vidékkel, árvizekkel, belvizekkel, vízügyi történeti emlékekkel, gyógynövényekkel kapcsolatos filmek közül választhatnak a látogatók.

2016. március 19-én a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság emléktáblát avatott az épület falán az alábbi szöveggel:

EBBEN AZ ÉPÜLETBEN GŐZ- ÉS KÁD FÜRDŐ MŰKÖDÖTT,
MELY 1887-TŐL 1965-IG SZOLGÁLTA GYULA VÁROS
LAKOSSÁGÁNAK EGÉSZSÉGÉT:
Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság

**C) az értéktárba felvételre javasolt nemzeti értékhez tartozó fényképek
fotó-dokumentáció**

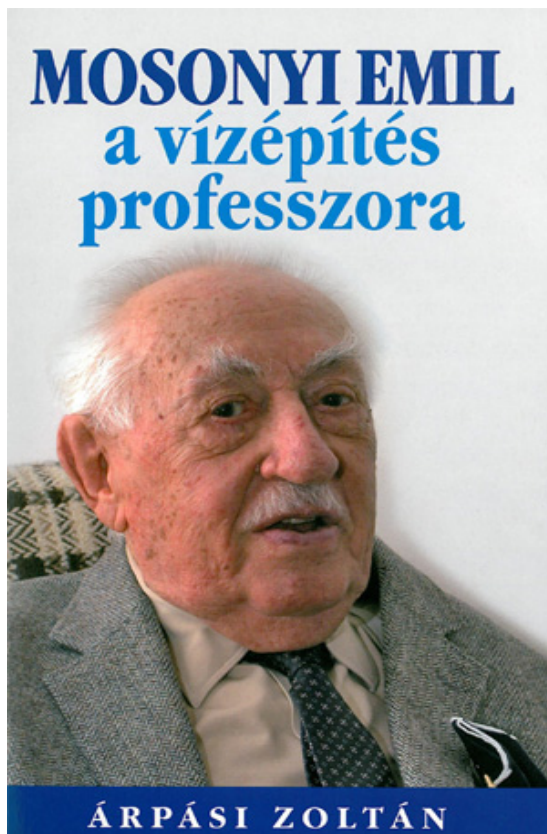
1. Dr. Mosonyi Emil Emlékszoba bejárata és Dr. Mosonyi Emil arcképe

2. Dr. Mosonyi Emil gyermek-, ifjú- és idős korában

3. Árpási Zoltán könyve (2006.): a professzorral való beszélgetésekről

Tizenkét beszélgetés

- Családról, tanuló évekről
- Pályakezdekről
- A negyvenes-ötvenes évekről
- A Tiszaölki vízlépcsőtől a kivándorlásig
- A Karlsruhei Egyetemen
- Nemzetközi szervezetekben
- Akadémiai rehabilitálás
- Nemzetközi tanácsadó
- Előadások Egyiptomtól Kínáig
- Bős-Nagymaros
- A „Zöld inkvizíció”
- Ugyanolyan mértékben adjak, mint ahogyan kaptam és kapok”...

4. A szándék: Emlékszoba létrehozása

SZÁNDÉKNYILATKOZAT

Alulírottak prof. Dr. Mosonyi Emil akadémikus, világhírű mérnök, tudós és pedagógus személyének és páratlanul gazdag életútjának őszinte tisztelőiként tesszük az alábbi nyilatkozatot.

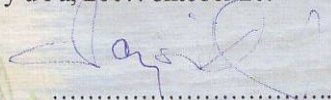
Büszkék vagyunk arra, hogy Dr. Mosonyi Emil világhírnévig ívelő szakmai életútja a Körös-vidéken indult, és Professzor Úr ezt az erős szakmai és érzelmi kötődést mindig is vállalva nem csak fiatal mérnökként, de később nemzetközi hírű tudósként is tett a térség természeti és szellemi gazdagodásáért.

Dr. Mosonyi Emil munkásságát a térség műszaki kultúrája fontos részének tekintjük, fontosnak tartjuk szakmai életművének szélesebb körű megismertetését, szellemiségének megőrzését.

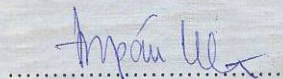
Ezért kinyilvánítjuk azon szándékunkat, hogy Gyula városában az Európai Unió és hazai források igénybevételével megvalósításra tervezett, a magyarországi fürdőkultúra és a Körös-vidék vízgazdálkodási emlékeit bemutató múzeumban Mosonyi szobát alakítunk ki.

Együtt kívánunk működni annak érdekében, hogy méltó körülményeket teremtsünk Mosonyi Professzor életművének bemutatásához, szellemiségének megőrzéséhez.

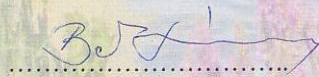
G y u l a, 2007. október 20.

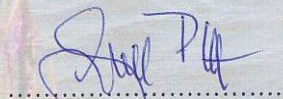
Dr. Perjési Klára
országgyűlési képviselő

Dr. Árpási Zoltán
főszerkesztő

Bak Sándor
KÖR-KÖVIZIG igazgató

Dr. Goda Péter
vállalkozási főmérnök

Fejér László
VKKI közgyűteményi igazgató

5. Az Emlékszoba avatása: Felesége, Fülepp Hedvig asszony is jelen volt az Emlékszoba avatásán, 2010. november 24-én

**Az emlékszoba bejárati ajtajával szemközti falon lévő dombormű,
mely Dr. Mosonyi Emilt ábrázolja.**

Lapis András szegedi szobrász- és éremművész alkotása is felavatásra került a megnyitón.

6. Az emlékszoba Mosonyi Emil hagyatékából, a németországi Singen-i dolgozószobájával azonos módon van berendezve, néhány látogatóbarát kiállítási elemmel van kiegészítve.

Az arcképétől és sajátkezű aláírásától jobbra a falon tablók mutatják be Mosonyi Emilt, a mérnököt, (tudóst, kutatót, az embert) a tanárt, a kapott elismeréseket, és a nagyvilágban betöltött szerepét.

A középen lévő televízión egy riportfilm részlete vetíthető.

A beszélgetés során a rá jellemző és lebilincselő előadói stílusban mondja el szakmai hitvallását duzzasztóművekről, erőművekről, a környezet védelméről.

7. Üzenet: kiemelendő gazdag életútjából, hogy 97 évesen is a jövő szakmai kérdései foglalkoztatták, főként a klímaváltozás, ezzel kapcsolatos üzenetet fogalmazott meg, - Békés megyének /is/. Kézírással írta le, és fontosnak tartva juttatta el.

Üzenet Békés megyének

A közelmúltban írtam egy cikket a magyar vízgazdálkodás távlati tervezési feladatairól a klímaváltozás fegyelembevételével, ami a Mérnök Újság (várhatóan márciusi) számában jelenik meg.

Ebben a Békés megyét érintő feladatok is sorolva voltak. Mivel véleményem szerint a Tiszántúlt és ebben Békés megyét fogja a klímaváltozás a legsúlyosabban érinteni, a Békés megyére vonatkozó sürgős feladatokat szükséges hangsúlyozottan még egyszer itt külön tárgyalni.

Még mielőtt a tárgyra térnék, meg kell válaszolnom azt a nyilvánvaló kérdést, hogy miért választottam én, egy eredetileg budapesti polgár, éppen Békés megyét.

A két évig tartó műegyetemi tanársegédi működésem után az Országos Öntözésügyi Hivatalban kapott feladataim (1938-ban) Békés megyébe vezettek. A Békésszentandrás-i vízlépcső, a Hortobágytoroki árvízkapu, a néhány szivattyútelep tervezésében és építésük ellenőrzésében vezető szerepem volt. Ezekkel a munkálatokkal kapcsolatban sokszor utaztam Békés megyébe. Első tudományos cikkeim és előadásaim is a Békés megyei munkáimmal voltak kapcsolatban. Szóval, röviden összefoglalva, mérnöki pályafutásom első időszaka Békés megyéhez kötött. A Tisza menti vízlépcső, amelynek tervezője és építésének irányítója voltam, Békés megyének hozza a legtöbb gazdasági, szociális és környezeti hasznot. A felsorolt műtárgyak tudományos és gyakorlati előmunkálatai, továbbá tervezésük és építésük során szerzett tapasztalataim Németországban és a világ számos országában végzett szakértői tevékenységemben nagy hasznomra voltak. Bonyolult feladatok megoldásánál visszanyúltam a Békés megyében végzett munkáimhoz, azok mindig a segítségemre voltak

A másik fenyegető veszély az árvizek várható növekedése. Erre is fel kell készülni, az árvédelem biztonságát szolgáló terveket el kell készíteni.

A fentiek miatt kötelességemnek tartottam, hogy Békés megyének üzenetet küldjek, hogy elkerülje a klímaváltozás esetleges nagyon súlyos következményeit. Legfontosabb feladatnak tartom, hogy Békés megye sürgesse a vízpótlás megoldását a Dunából, s ebben a tervezési munkában a megye szakértői is vegyenek részt. Ha a klímaváltozás problémájában jártas nemzetközi szakértőknek a jóslásai bekövetkeznek, akkor a Mérnök Újságban megjelent érveléseim alapján bekövetkezhet, hogy néhány évtizeden belül, aszályos időszakokban a Tisza és a Körösök vízhozama annyira lecsökkennek, hogy az ivó-, mezőgazdasági és ipari vízellátás, a talajvíztáplálás s így a környezet (nemzeti park, arborétum, stb.) számára vissza nem fordítható katasztrófális helyzet áll elő. Ez azt jelenti, hogy a Duna-Tisza-Csatorna tervezését kell szorgalmazni és a kiviteli tervet annyira előkészíteni, hogy szükség szerint bármikor megkezdhető legyen.

Végül meg kell vizsgálni rendre a Körösök vízlépcsőit, az egyéb műtárgyakat, hogy a megnövekedett árvizek miképpen befolyásolhatják működésüket és stabilitásukat, s mennyiben kell esetleg a műveket kiegészíteni, illetve megerősíteni.

Békés megyéhez fűződő vonzalmam jegyében arra kérem a megye vezetőit, vegyék kérésemet komolyan, hogy elkerülhető legyen egy katasztrófa, ami néhány évtized múlva az utánunk következő generációkat sújthatja.

Singen, 2007. február havában
Mosonyi Emil

KÖVÍZIG TájVízHáz bemutatása:

Gyula, Városház u. 25. ad helyet az emlékszobának

Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság által létrehozott TÁJVÍZHÁZ kiállítás a Körös–vidéki tájról, vizeiről, természeti értékeiről, valamint a gyógyfürdőzésről és a népi gyógyászatról mutat be hasznos ismereteket a nagyközönség számára, szórakoztató, élményt adó módon.

A bemutatóházban kisebb konferenciák és időszakos kiállítások megtartására is lehetőség van.

A látogatók hagyományos és korszerű kiállítási elemek, multimédiás eszközök segítségével léghajós utazást tehetnek a Körösök vidékén, résztvevői lehetnek egy javasasszony perének, bepillantást nyerhetnek a régi idők közfürdőinek hangulatába, megismerhetik a török-fürdők világát.

Iskoláknak – előzetes bejelentkezés után – lehetőséget biztosítunk kihelyezett tanórák megtartására. A bemutatóházban külön vetítőterem üzemel, melyben a Körös-vidékkel, árvizekkel, belvizekkel, vízügyi történeti emlékekkel, gyógynövényekkel kapcsolatos filmek közül választhatnak a látogatók.

A belváros mai város szerkezete az 1801. évi nagy tűzvész után történt telekrendezések következtében alakult ki. Az 1859-ben tartott birtokösszeírás és a népszámlálás adataiból tudható, hogy a ház tulajdonosa ekkor Popp József mézeskalácsos volt és bérlőként a házban lakott Karl Fischer bécsi festő.

Karl Fischer festette az Újkígyósi katolikus templom Mária főoltárképét.

Az épületben működő fürdők hirdetései a BÉKÉS korabeli számaiból:
Popp-féle, Lampel-féle és Mandorf-féle fürdő működött benne.

POPP ALAJOS

✦ GŐZ- ÉS KÁDFÜRDŐJE GYULÁN. ✦

Az élvezetek egyik legolesóbb neme, mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja: a hetenkénti legalább egyszeri „fürdés“.

Gőz-, villany-, kádmedencze gyógyfürdők, félfürdők, bepokróczozás, mór- és kádfürdők ugyanurak mint nők részére, hideg gyógyfürdők czélszerű használatra és vételre berendezve. E gyógy mód orvosi rendeletre előírás szerint pontosan szolgáltatik ki, s a legtöbb betegségeknek kedvező eredményeket értek el.

Fürdő értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a Gyulán, Városház-utca 11. szám alatt fekvő **Popp Alajos-féle**

gőz- és kádfürdőt

megvettem, és azt a kor igényeinek megfelelően, minden tekintetben a legczél-
szerűbben, a legizlésesebben és a legnagyobb kényelemmel berendeztem.

Fürdő árak:

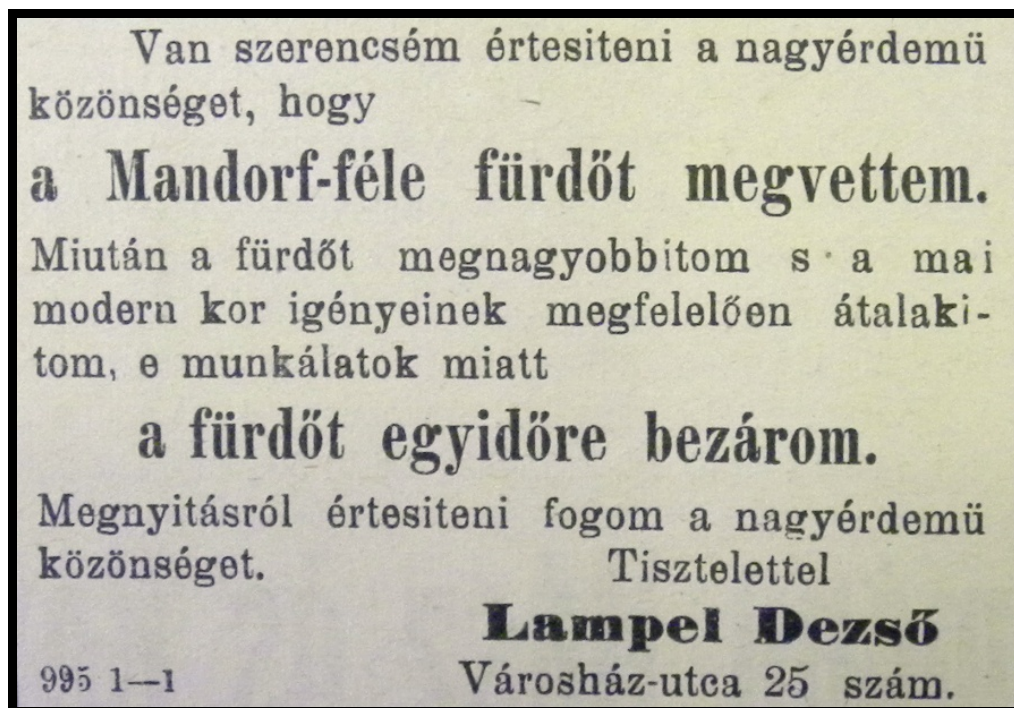
	1 kor.	—	áll.
1. Teljes gőzfürdő villanyval	—	80	—
2. Lányha fürdő hideg zuhanyval	8	—	—
3. Gőzfürdő bérletjegy 10 db 3 havi érvénnyel	6	—	—
4. Lányha fürdő és hideg zuhany bérletjegy 10 db 3 havi érvénnyel	—	60	—
5. Gyermekjegy az összes fürdőre	—	50	—
6. Hidegzuhany	4	—	—
7. Ugyanaz bérletjegy 10 db 3 havi érvénnyel	1	—	—
8. Félfürdő	10	—	—
9. Ugyanaz bérletjegy 10 db 2 havi érvénnyel	1	—	—
10. Kádfürdő teljes felszereléssel	8	—	—
11. Kádfürdő bérletjegy 10 db 3 havi érvénnyel	1	60	—
12. Családi kettős kádfürdő	—	80	—
13. Deákjegy teljes fürdőre	—	80	—

A gőz- és kádfürdő, a külső és belső átalakítások és teljesen új kazán beállítása miatt folyó évi április 9-től kezdve 10 napon keresztül szünetelni fog.

Főtörékvésem leendő pontos és előzékeny kiszolgálás által a nagyérdemű közönség pártfogását kiérdemelni, amelyet magam számára kikérve és számos látogatásért esedezve maradtam,

kiváló tisztelettel:
Mandorf Gyula,
gőz- és kádfürdő-tulajdonos.

121 1—3

Táj-, víz- és fürdőtörténeti kiállítás

A Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együtműködési Program (2007-2013), a „Táj- és víztörténetet bemutató, oktató és információs házak a Körös-, Berettyó- és Ér-völgyében TájVízHáz” projekt keretében a bemutatóházban táj-, víz- és fürdőtörténeti kiállítás létesült 2012-ben.

A fogadótér és a léghajó

A kiállítóterek maguk is érdekes látnivalók a táj-, víz-, és fürdőtörténeti kiállítás mellett, mely számos érdekességet tartalmaz.

Az emeleti előadóterem előadások, találkozók, kiállítások kedvelt helyszíne.

A TVH-ban rendezett időszakos kiállítások is rendre nagy sikert aratnak.

Fülöp Szabó Lajos Szatmárnémetiben élő festőművész kiállításának megnyitója, 2017. június 2.

Az emeleti előadóterem számos szakmai és baráti rendezvénynek, találkozásnak adott már otthont.

7 éves a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör, 2016 november

d) a Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok

i) nemzeti érték: a magyarság és a magyarországi államalkotó nemzetiségek tevékenységéhez, termelési kultúrájához, tudásához, hagyományaihoz, a magyar tájhoz és élővilághoz kapcsolódó, nemzetünk történelme, valamint a közelmúlt során felhalmozott és megőrzött minden szellemi és anyagi, természeti, közösségi érték vagy termék, illetve a tájhoz és élővilághoz kapcsolódó materiális vagy immateriális javakat magába foglaló tájérték, amely tanúskodik egy emberi közösség és az adott terület történelmi kapcsolatáról;

j) nemzetközi elismerésben részesített nemzeti érték: azon nemzeti érték, amely az Országgyűlés által ratifikált vagy kormányrendelettel kihirdetett nemzetközi megállapodások vagy viszonyosság alapján nemzetközi elismerésben részesült;

Összefoglaló javaslat:

Dr. Mosonyi Emil munkásságát számtalan kitüntetéssel, tagsággal, meghívással ismerték el, úgy itthon, mint külföldön, ezek dokumentálják, hogy Emlékszobája nemzeti érték.

Mosonyi Emil a **Wisconsini Egyetemen (Milwaukee, USA)** vendégprofesszor, a **Nemzetközi Vízépítési és Környezetvédelmi Mérnöki Intézetben (Delft, Hollandia)**, s a **NORAD Vízerő-hasznosítás Tanfolyamán (Trondheim, Norvégia)** előadó volt. Ezzel párhuzamosan az **ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO)** megbízott főszakértőjeként működött. **1978-ban tagja volt Taivanon a szivattyús energiatárolók tanácsadó bizottságának, 1979-ben a Duna-Égei tengeri víziút kerettervének szakértője, s a Nemzetközi Természetvédelmi Unió görögországi tanácsadója.**

Mosonyi Emil **Pakisztánban a több vízerő-hasznosítási tervvel foglalkozó Vízerő-tanács elnöke** volt, utóbb a **Magyar Hidrológiai Társaság tiszteletbeli elnöke**, a **Magyar Tudományos Akadémia**, az **Argentín Tudományos Tanács rendes**, a **Toulouse-i Tudományok, Ókori és Modern Irodalom Akadémiájának levelező tagja**. A **Nemzetközi Öntözési és Lecsapolási Bizottságban (ICID)** az alelnöki, a szerkesztőbizottság elnöki tiszteletet töltötte be, majd tiszteletbeli alelnök. Örökös tagja továbbá az **Amerikai Biográfiai Szövetségnek**, a **Nemzetközi Biográfiai Szövetségnek**, tiszteleti tagja számos nemzeti és nemzetközi szervezetnek. A **Hajózási Kongresszusok Állandó Nemzetközi Szövetsége (PIANC)** is tiszteleti tagjai közé választotta. Mosonyi professzort az **1995-ben alapított Nemzetközi Vízerőszövetség (IHA)** két évre (1995-97.) első elnökévé választotta.

Mosonyi Emil könyvei és cikkei több nyelven is megjelentek. Fő műve a Vízérő-hasznosítás magyar-, német-, angol-, legutóbb kínai nyelven jelent meg. Több mint 200 szakcikket írt.

Tiszteletbeli professzor címmel tüntette ki több egyetem: a Wisconsin-Milwaukee Egyetem 1975-ben, a Münchener Műszaki Egyetem 1976-ban, a Liege-i Egyetem 1980-ban, és a Northwestern Egyetem (USA) 1982-ben.

Kiemelkedő tudományos munkásságát Magyarországon 1953-ban a Kossuth Díjjal, az Egyesült Államokban az Országos Tudományos Alapítvány "Külföldi Tudós" tagságával, Franciaországban a Vermeil Éremmel (Párizs, 1973.), Ausztriában a Bécsi Műszaki Egyetem a Prechtlovag éremmel ismerték el. 2002 júniusában, a 4. Nemzetközi Vízügyi Szimpóziumon dr. Mosonyinak Pérez de Cuéllar, az ENSZ volt főtitkára, a "Nagydíjat" s az ezt jelképező szobrocskát adta át.

A Körös-vidék vízgazdálkodásában kiemelkedő szerepű békésszentandrási duzzasztómű felavatásának 50. évfordulóján 1992-ben dr. Mosonyit, aki a létesítmény tervezésében és építésében közreműködött, az illetékes miniszter a „Vízgazdálkodásért” éremmel tüntette ki.

Mosonyi Emil részese és irányítója volt több jelentős vízi létesítmény tervezésének, modellvizsgálatának és építésének. Ezek közé tartozik Magyarországon a tiszalöki vízlépcső, Németországban a Feketeerdő szivattyús energatározói, a Kehl-i árvízvédelmi bukó a Rajnán, a Majna-Duna Csatorna hajózsilipjei, Argentínában és Paraguayban a Parana folyó Yacyreta többcélú vízérő-hasznosítása.

Mosonyi Emil hozzájárulását a mérnökképzéshez világszerte elismerték, amint ezt számtalan vendég-előadói és professzori meghívása jelzi az USA,

Hollandia, Norvégia, Pakisztán és Új-Zéland egyetemeire. Az Aucklandi Egyetem (Új-Zéland) 1993-ban Mosonyi Díjat alapított, amelyet a "fenntartható vízerő" tárgykörben a legjobb tanulmányt benyújtó hallgatónak évente ítélnék.

Nyugdíjba vonulása után további elismerések érték: **a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagsága, a BME Vízgépészeti Tanszékének Bánki Donát emlékérmé, a BME által adományozott dr h. c. cím, az MTA Vízgazdálkodás-tudományi Bizottsága tiszteletbeli elnöke, a Magyar Hidrológiai Társaság tiszteleti tagja. 1990-ben neki ítelték a BME Vízgépészeti Tanszékének Pattantyús Érmét és az Osztrák Vízgazdálkodási Szövetség aranyjelvényét. 1991-ben a Magyar Köztársaság elnöke a Zászlórenddel tüntette ki. 2006-ban a Széchenyi-díjjal tüntették ki, amelynek pénzjutalmát az egyik kórháznak, oklevelét pedig a Vízügyi Múzeumnak ajándékozta.**

Kiemelkedő tudós, mérnök, szervező és gyakorlati szakemberként a vízepítés különféle területein és a vízerő-hasznosítás minden ágában (oktatás, tanulmány, tervezés, kivitelezés, felújítás, stb.) eltöltött több mint hatvan év után Mosonyi professzor érintetlenül megőrizte a vízerő iránti hatalmas lelkesedését, annak múltja, jelene és jövője felőli tisztánlátását.

e) szakértő, illetve szakmai vagy civil szervezetek támogató vagy ajánló levelei:Pl:

Duna Múzeum Esztergom

MHT Vízügy Történeti Bizottság dr. Fejér László

Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör.

Városbaráti Kör, Gyula stb.